

Περίληψη 3 της έρευνας TransSOL: Δεδομένα και ανάλυση για την αλληλεγγύη στην Ευρώπη

Ατομικές μορφές αλληλεγγύης σε περιόδους κρίσης (WP3)

Εισαγωγή

Οι ισχυρισμοί ότι η διεθνική αλληλεγγύη έχει πεθάνει – ή στην καλύτερη περίπτωση τελεί υπό σοβαρό κίνδυνο – ακούγονται περισσότερο μετά την οικονομική κρίση του 2008 και τη συνακόλουθη άνοδο των ξενοφοβικών και λαϊκιστικών κομμάτων και διαμαρτυριών. Η έρευνά μας μεταξύ 16.000 Ευρωπαίων σε 8 χώρες, το Νοέμβριο και Δεκέμβριο του 2016, διερεύνησε, κατά πόσο αυτές οι απόψεις είναι αληθείς, αν η ευρωπαϊκή αλληλεγγύη βρίσκεται πράγματι σε ύφεση, το πόσο ισχυρά ριζωμένη είναι η αλληλεγγύη σε ατομικό επίπεδο και τους παράγοντες που φαίνεται να επηρεάζουν, τόσο θετικά όσο και αρνητικά, την αλληλεγγύη σε περιόδους κρίσης. Σύμφωνα με τα ευρήματά μας, η διεθνική αλληλεγγύη εξακολουθεί να είναι ζωντανή και ενεργή στην Ευρώπη, χωρίς βεβαίως να εκλείπουν οι δυσκολίες και τα προβλήματα κατά περίπτωση.

Περίληψη των κυριότερων ευρημάτων

Η αλληλεγγύη παραμένει ισχυρή στο εθνικό επίπεδο και εξωτερικά.

Η ισχυρή πλειονότητα όσων απάντησαν στην έρευνα δήλωσε τη στήριξή της τόσο στην αναπτυξιακή βοήθεια της ΕΕ για χώρες εκτός ΕΕ, όσο και στις αναδιανεμητικές δημόσιες πολιτικές, θεωρώντας σημαντικό στόχο τη μείωση των ανισοτήτων λόγω εισοδήματος. Η

πλειονότητα των συμμετεχόντων ανέφερε, επίσης, ότι συμμετείχε σε πρωτοβουλίες αλληλεγγύης στις χώρες τους, συνδηλώνοντας έτσι την προθυμία τους να καταπολεμήσουν ενεργά την ανισότητα.

Η αλληλεγγύη μεταξύ των Ευρωπαίων δεν απολαμβάνει το ίδιο επίπεδο υποστήριξης.

Αν και παρατηρούνται έντονες διαφωνίες μεταξύ πολιτών διαφορετικών χωρών, η υποστήριξη της οικονομικής αλληλεγγύης σε σχέση με το δημόσιο χρέος άλλων ευρωπαϊκών χωρών ήταν ισχυρότερη από την άρνηση να παρασχεθεί βοήθεια. Λιγότεροι ήταν οι συμμετέχοντες που υποστήριξαν την καταβολή επιπλέον πόρων από τις κυβερνήσεις τους προς την ΕΕ για τη στήριξη των προσφύγων, σε σχέση με εκείνους που αντιτίθενται σ' αυτήν, ενώ λιγότεροι επίσης ήταν εκείνοι που ανέφεραν ότι είχαν προβεί σε δράσεις αλληλεγγύης σε άλλες χώρες της ΕΕ, σε σχέση με τις δράσεις εντός της χώρας τους.

Η αλληλεγγύη παρέχεται υπό όρους.

Τα ευρήματα της έρευνας υποδεικνύουν ότι οι Ευρωπαίοι προσλαμβάνουν την αλληλεγγύη περισσότερο ως συναλλαγή παρά ως πράξη άνευ όρων. Οι συμμετέχοντες τείνουν να δείχνουν μια προτίμηση στην παροχή στήριξης μόνο σε εκείνους που είχαν επίσης συνεισφέρει στο παρελθόν. Στο θέμα της μετανάστευσης, παρατηρείται έντονη προτίμηση υπέρ της πρόσβασης στην κοινωνική βοήθεια μόνο εκείνων που εργάζονται και πληρώνουν φόρους ή έχουν αποκτήσει ιθαγένεια.

Αμφίβολη η στήριξη για τη συμμετοχή στην ΕΕ.

Παρά το γεγονός ότι η πλειονότητα των συμμετεχόντων στην έρευνα δηλώνει ότι η έξοδος από (ή μη συμμετοχή στην) ΕΕ θα επιδρούσε αρνητικά στην απασχόληση, περισσότεροι από δύο στους πέντε συμμετέχοντες ήταν θετικοί ή διχασμένοι σχετικά με την επίδραση που θα είχε στην απασχόληση μια πιθανή έξοδος της χώρας τους από την ΕΕ. Σε ενδεχόμενο δημοψήφισμα, σήμερα, η πλειονότητα των συμμετεχόντων στην Ελλάδα θα ψήφιζε υπέρ της εξόδου από την ΕΕ, ενώ η πλειονότητα των Ελβετών συμμετεχόντων κατά της εισόδου της χώρας στην ΕΕ. Το γενικότερο συναίσθημα απέναντι στην ΕΕ δεν διάγει τις καλύτερες μέρες του, καθώς οι συμμετέχοντες δηλώνουν πιο θετικά διακείμενοι απέναντι στη χώρα, την περιφέρεια και την πόλη τους παρά στην ΕΕ.

Ανίσχυρη η αλληλεγγύη στους μη οικονομικούς μετανάστες και τους πρόσφυγες.

Ενώ οι περισσότεροι συμμετέχοντες στην έρευνα δέχονται την οικονομική μετανάστευση στην ΕΕ, η στήριξη προς τους μη οικονομικούς μετανάστες και τη μετανάστευση από χώρες εκτός ΕΕ ήταν χαμηλή – με σχεδόν έναν στους δύο να επιθυμεί όρια ή απαγορεύσεις στη μετανάστευση από χώρες εκτός ΕΕ. Λίγοι συμμετέχοντες δήλωσαν τη στήριξή τους στην αποδοχή περισσότερων Σύριων προσφύγων, με την πλειονότητα να προτείνει τη διατήρηση ή και τη μείωση του αριθμού των προσφύγων που εισέρχονται σήμερα.

Το πλαίσιο είναι σημαντικό.

Οι απαντήσεις σε αρκετά ερωτήματα της έρευνας διαφέρουν ανάλογα με τη χώρα. Η στήριξη στην οικονομική και διευρωπαϊκή αλληλεγγύη τείνει να είναι υψηλότερη στις χώρες της νότιας Ευρώπης – όπως και η μειωμένη πίστη για τα οφέλη από τη συμμετοχή

των χωρών στην ΕΕ, ενώ αντίθετα η στήριξη προς την ΕΕ τείνει να είναι υψηλότερη στη Γερμανία, τη Δανία και την Πολωνία, με τη Γαλλία και το Ηνωμένο Βασίλειο να βρίσκονται κάπου στο ενδιάμεσο.

Ερμηνείες

Από τα αποτελέσματα της έρευνας μπορούν αν εξαχθούν πολλά συμπεράσματα, τα οποία θα μπορούσαν να αποδειχθούν χρήσιμα στη χάραξη πολιτικών αλληλεγγύης.

Μηχανισμοί αλληλεγγύης

Σε όλες τις χώρες της έρευνας η μείωση των ανισοτήτων μεταξύ των πολιτών συγκέντρωσε τη μεγαλύτερη στήριξη, συνθήκη που επιβεβαιώνει την ύπαρξη ευκαιριών τόσο για τη διατήρηση όσο και για την αύξηση των μηχανισμών αλληλεγγύης σε επίπεδο κράτους.

Ευρωπαϊκά ταμεία διάσωσης

Ενώ η στήριξη υπέρ αλλά και κατά της συγκέντρωσης πόρων σε επίπεδο ΕΕ για ελαφρύνσεις χρεών μοιράζεται ανάμεσα σε θετικές και αρνητικές απόψεις, ένας αρκετά μεγάλος αριθμός ανθρώπων (29%) παραμένει αναποφάσιστος και μόνο το 12% διαφωνεί έντονα, δίνοντας έτσι πεδίο στις ευκαιρίες για αλλαγή των απόψεων.

Ιδιότητα μέλος της ΕΕ

Ενώ η υποστήριξη για τη συμμετοχή στην ΕΕ, σε ορισμένες χώρες, παρουσιάζεται ασθενής, ένα θετικό εύρημα στο οποίο θα μπορούσαμε να βασιστούμε είναι το γεγονός ότι οι Ευρωπαίοι γενικά θεωρούν ότι το να είναι μια χώρα μέλος της ΕΕ είναι «κάτι καλό», ακόμα και στις χώρες που θεωρούν ότι δεν είναι οικονομικά ωφέλιμο.

Πρόσφυγες

Οι περισσότεροι Ευρωπαίοι αντιτίθενται στην οικονομική στήριξη των προσφύγων σε επίπεδο ΕΕ, αλλά 1 στους 4 συμμετέχοντες δηλώνει αναποφάσιτος, και κατά συνέπεια, ανοιχτός σε όλες τις απόψεις.

Ενώ πολλοί είναι εκείνοι που τάσσονται κατά της εισροής περισσότερων Σύριων προσφύγων, οι πιο θετικά διακείμενοι στην ΕΕ υποστηρίζουν την αποδοχή περισσότερων προσφύγων, με τις δυο τάσεις να παρουσιάζονται, σε κάποιο βαθμό, ισοδύναμες.

Μετανάστευση

Η υποστήριξη της μετανάστευσης συνδέεται στενά με τις ευκαιρίες απασχόλησης στην ΕΕ, τόσο για τους πολίτες της ΕΕ όσο και για τους πολίτες τρίτων χωρών. Επομένως, μέτρα που υποστηρίζουν την απασχόληση και την κοινωνική αναδιανομή είναι πιθανό να οδηγήσουν σε μεγαλύτερη αποδοχή της μετανάστευσης.

Κύρια ευρήματα

Τα ευρήματα υποδεικνύουν ότι η ευρωπαϊκή αλληλεγγύη παραμένει ισχυρή. Η μεγάλη πλειονότητα των Ευρωπαίων υποστηρίζει την αναπτυξιακή βοήθεια (62%) και λίγοι είναι εκείνοι που δεν τη θεωρούν προτεραιότητα (14%) (βλ. Πίνακα 1). Περισσότεροι από τους μισούς έχουν αναλάβει κάποια δράση για να στηρίξουν τα δικαιώματα των ανθρώπων στη χώρα τους και περίπου το ένα τρίτο υποστηρίζει άλλους πολίτες της ΕΕ και πολίτες τρίτων χωρών (βλ. Πίνακα 2). Το 68% των ανθρώπων πιστεύει στη σημασία της εξάλειψης των μεγάλων ανισοτήτων μεταξύ των πολιτών, με λίγους (9,3%) να θεωρούν ότι δεν είναι τόσο σημαντική (βλ. Πίνακα 3).

Τα ευρήματα σχετικά με τη στήριξη προγραμμάτων χρηματοδότησης της ΕΕ προς άλλα μέλη της ΕΕ που αντιμετωπίζουν δυσκο-

λίες στην αποπληρωμή χρεών (τα λεγόμενα ταμεία διάσωσης) είναι μοιρασμένα. Ενώ οι Ευρωπαίοι είναι σε γενικές γραμμές περισσότερο θετικοί από ότι αρνητικοί απέναντι στην υποστήριξη (41% έναντι 30%), η προθυμία σε δημόσιο επίπεδο για τη διευκόλυνση χρεών είναι πολλές φορές ασθενέστερη στη βόρεια Ευρώπη από ότι στη νότια και, προς έκπληξη όλων, σχεδόν εξίσου ασθενής στη Δανία και το Ηνωμένο Βασίλειο, οι οποίες δεν συμμετέχουν στα ταμεία διάσωσης, σε σχέση με τη Γερμανία η οποία συμμετέχει (βλ. Πίνακα 4, Διάγραμμα 1).

Όταν καλούμαστε να σχολιάσουμε ποια επιχειρήματα εκφράζουν καλύτερα τα αισθήματα σχετικά με το αν πρέπει να δίνεται οικονομική βοήθεια σε άλλα κράτη-μέλη της ΕΕ, τα ηθικά και ιδιοτελή επιχειρήματα ήταν μάλλον λιγότερο πειστικά από το επιχειρήμα ότι ίσως κάποια στιγμή, κάθε χώρα-μέλος ενδεχομένως να χρειαστεί βοήθεια (με το 44% να συμφωνεί) και ότι τα χρήματα δεν θα πρέπει να δίνονται σε χώρες που έχουν αποδείξει ότι τα διαχειρίζονται λανθασμένα (35%) (βλ. Πίνακα 5).

Όσον αφορά το ζήτημα της παροχής οικονομικής στήριξης σε χώρες της ΕΕ για τους πρόσφυγες, οι Ευρωπαίοι είναι σαφές ότι δεν έχουν πειστεί, με το 35% να είναι υπέρ και το 39% να είναι κατά (βλ. Πίνακα 6). Ομοίως, παραμένουν αρνητικοί ως προς την παροχή κοινωνικής βοήθειας σε μετανάστες, με το 42% να θεωρεί ότι η κοινωνική βοήθεια θα πρέπει να παρασχεθεί αφού οι μετανάστες έχουν εργαστεί και καταβάλλει φόρους για ένα έτος, ενώ το 30% θεωρεί ότι η βοήθεια πρέπει να παρέχεται μόνο σε όσους έχουν την ιθαγένεια (βλ. Πίνακα 7).

Ακραίες τιμές στην ευρωπαϊκή αλληλεγγύη

Στο ζήτημα της ευρωπαϊκής αλληλεγγύης, τα ευρήματα δείχνουν ότι σε ορισμένους τομείς, οι συμμετέχοντες από συγκεκριμένες χώρες δεν πλησιάζουν τον ευρωπαϊκό μέσο όρο τόσο όσο συμμετέχοντες από άλλες χώρες, συνθήκη που υποδηλώνει ότι πιθανόν οι

παρεμβάσεις των πολιτικών να πρέπει να προσαρμοστούν αναλόγως. Για παράδειγμα:

- Η στήριξη για αναπτυξιακή βοήθεια είναι ασθενέστερη στην Πολωνία από τον μέσο όρο της ΕΕ, με το 21% των συμμετεχόντων να το θεωρεί λίγο ή και καθόλου σημαντικό.
- Οι αναδιανεμητικές κοινωνικές πολιτικές θεωρούνται λιγότερο σημαντικές στη Δανία από το μέσο όρο της ΕΕ, όπου το 49% τις θεωρεί αρκετά ή πολύ σημαντικές και μόνο το 19% τις θεωρεί όχι πολύ, ή καθόλου σημαντικές.
- Στην Ελλάδα, την Ιταλία και την Πολωνία, η στήριξη υπέρ της συγκέντρωσης πόρων στην ΕΕ για την ενίσχυση κρατών-μελών της ΕΕ που αντιμετωπίζουν προβλήματα χρέους, είναι μεγαλύτερη από τον μέσο όρο, σε αντίθεση με τις υπόλοιπες χώρες που συμμετείχαν στην έρευνα.

Συμμετοχή και σύνδεση με την ΕΕ

Οι απαντήσεις για το ζήτημα της συμμετοχής στην ΕΕ υπήρξαν πολύ διαφορετικές, ανάλογα με το εκάστοτε ερώτημα και με την εθνικότητα του ερωτώμενου.

Σε ένα από τα θεμελιώδη ερωτήματα σχετικά με το αν η συμμετοχή στην ΕΕ έχει θετική επίδραση στην απασχόληση, ένα μεγάλο μέρος των συμμετεχόντων (41%) συμφώνησε, αν και το μεγαλύτερο ποσοστό (43%) είτε ήταν ουδέτερο είτε θεωρούσε αρνητική για την απασχόληση τη συμμετοχή μιας χώρας στην ΕΕ (βλ. Πίνακα 8).

Παρά το συγκεκριμένο εύρημα, το μεγαλύτερο μέρος των συμμετεχόντων από τη Δανία, τη Γαλλία, τη Γερμανία, την Ιταλία και την Πολωνία, σε ενδεχόμενο δημοψήφισμα, θα ψήφιζε να παραμείνει η χώρα του στην ΕΕ. Ίσως να μην προκαλεί έκπληξη το γεγονός ότι μια ισχυρή πλειοψηφία των συμμετεχόντων από το Ηνωμένο Βασίλειο θα ψήφιζε υπέρ της εξόδου από την ΕΕ και μια ξεκάθαρη πλειοψηφία των Ελβετών συμμετεχόντων θα ψήφισε κατά της εισόδου αντίστοιχα. Ωστό-

σο, και οι Έλληνες συμμετέχοντες στην πλειοψηφία τους, θα τάσσονταν υπέρ της εξόδου από την ΕΕ, σε μεγαλύτερο ποσοστό ακόμη και από τους Βρετανούς (46% έναντι 38%) (βλ. Πίνακα 9).

Στο ζήτημα για το Ηνωμένο Βασίλειο, οι συμμετέχοντες διχάζονται σχετικά με το αν η χώρα τους θα πρέπει να παραμείνει ή όχι στην ΕΕ (41,1% να μείνει και 41,7% να φύγει). Υπέρ της παραμονής του Ηνωμένου Βασιλείου τάχθηκε η πλειοψηφία των συμμετεχόντων στη Γερμανία και την Πολωνία, ενώ υπέρ της εξόδου η πλειοψηφία στη Γαλλία, την Ελλάδα και την Ιταλία (βλ. Πίνακα 10).

Πέρα από ορισμένα πολύ συγκεκριμένα ευρήματα και εξετάζοντας το ζήτημα σε ένα γενικότερο πλαίσιο διαπιστώνουμε ότι οι περισσότεροι συμμετέχοντες σε όλες τις χώρες της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένου του Ηνωμένου Βασιλείου, εκτός από την Ελλάδα θεωρούν ότι η συμμετοχή στην ΕΕ είναι «κάτι καλό» (βλ. Πίνακα 11). Αυτό το γενικό συμπέρασμα προκύπτει παρά την αντίθεση πολλών συμμετεχόντων από τη Γαλλία και την Ιταλία, καθώς και από την Ελλάδα, όπου θεωρούν ότι η χώρα τους δεν έχει επωφεληθεί από τη συμμετοχή της στην ΕΕ (βλ. Πίνακα 12).

Όσον αφορά στο ερώτημα του γενικότερου αισθήματος σύνδεσης ωστόσο, οι συμμετέχοντες από όλες τις χώρες αισθάνονται λιγότερο – και στις περισσότερες περιπτώσεις πολύ λιγότερο – δεμένοι με την ΕΕ σε σχέση με τις πόλεις, τις περιφέρειες και τις χώρες τους, ή ακόμη και με τον κόσμο και την ανθρωπότητα γενικά (βλ. Πίνακα 13).

Σημαντικές ακραίες τιμές για τη συμμετοχή στην ΕΕ

Στο ζήτημα της συμμετοχής στην ΕΕ, όπως περιγράφεται παραπάνω, ένας μεγάλος αριθμός απαντήσεων παρουσίαζε σημαντική διαφοροποίηση μεταξύ των χωρών. Στις

περιπτώσεις όμως που υπήρχε ομοιομορφία, διαπιστώθηκαν αρκετές ακραίες τιμές:

- Η Ελλάδα ήταν η μοναδική χώρα της ΕΕ στην οποία οι περισσότεροι απάντησαν ότι η συμμετοχή στην ΕΕ, πιθανόν να μην ευνοεί την απασχόληση.
- Οι συμμετέχοντες από τη Γερμανία και την Πολωνία θα ήταν πιθανότερο να ψηφίσουν υπέρ της παραμονής τους στην ΕΕ και, όπως αναφέρθηκε παραπάνω, η Ελλάδα και το Ηνωμένο Βασίλειο είναι τα μοναδικά κράτη-μέλη της ΕΕ που θα ψήφιζαν υπέρ της εξόδου τους.
- Η Ελβετία, σε ενδεχόμενο δημοψήφισμα, θα επέμενε σθεναρά στην παραμονή της εκτός ΕΕ.
- Η Πολωνία και η Γερμανία είναι επίσης οι χώρες στις οποίες οι περισσότεροι θεωρούν ότι το Ηνωμένο Βασίλειο θα πρέπει να παραμείνει στην ΕΕ, ενώ η Γαλλία και η Ελβετία μάλλον θα ψήφιζαν υπέρ της εξόδου της.
- Στην Ελλάδα, την Ιταλία και κατά μικρό ποσοστό στη Γαλλία, οι συμμετέχοντες μάλλον θεωρούν ότι η χώρα τους δεν επωφελήθηκε από τη συμμετοχή της στην ΕΕ.

Μετανάστευση

Οι Ευρωπαίοι παρουσιάζουν μεγάλη ομοιογένεια ως προς τις απόψεις τους σχετικά με την εσωτερική μετανάστευση στην ΕΕ: ορισμένοι, αν και λίγοι, υποστηρίζουν την άνευ όρων μετανάστευση (15%). Πολλοί υποστηρίζουν τη μετανάστευση για εξεύρεση εργασίας (46%), ορισμένοι ότι πρέπει να τεθούν όρια στη μετανάστευση (25%) και ελάχιστοι να διακοπεί η ελεύθερη μετακίνηση (5,5%) (βλ. Πίνακα 15). Τα αποτελέσματα είναι παρόμοια για μετανάστες εκτός ΕΕ, αλλά με μικρότερο βαθμό στήριξης των ανοιχτών συνόρων (6,3%) και υψηλότερη στήριξη στα απολύτως

κλειστά σύνορα (11%). Ελάχιστη απόκλιση παρατηρήθηκε μεταξύ εκείνων που υποστηρίζουν τη μετανάστευση για εξεύρεση εργασίας (37%) και εκείνων που υποστηρίζουν αυστηρά αριθμητικά όρια (36%) (βλ. Πίνακα 16).

Τα αποτελέσματα της έρευνάς μας που εξετάζουν τη στήριξη για την αποδοχή προσφύγων από τον πόλεμο στη Συρία δείχνουν ότι οι περισσότεροι θεωρούν πως η χώρα τους πρέπει να συνεχίσει να δέχεται περίπου τον ίδιο αριθμό προσφύγων (27%) ή μικρότερο (31%), με το 12% να υποστηρίζει μεγαλύτερες εισροές και το 20% καθόλου εισροές (βλ. Πίνακα 17, Διάγραμμα 2).

Σημαντικές ακραίες τιμές για τη μετανάστευση

- Οι Έλληνες συμμετέχοντες τάσσονται -σε ποσοστό υψηλότερο από τον μέσο όρο- υπέρ της άνευ όρων μετανάστευσης εντός της ΕΕ, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό στη Γαλλία, την Ελβετία και το Ηνωμένο Βασίλειο είναι χαμηλότερο από τον μέσο όρο.
- Η στήριξη των χαμηλότερων εισροών προσφύγων από τη Συρία ήταν υψηλότερη από τον μέσο όρο στην Ελλάδα και τη Γερμανία, αν και οι Γερμανοί, σε ποσοστό μεγαλύτερο από τον μέσο όρο, υποστηρίζουν τη διατήρηση των εισροών στα ίδια επίπεδα.
- Η υποστήριξη για την αποδοχή περισσότερων Σύριων προσφύγων από όσους εισέρχονται σήμερα ήταν ιδιαίτερα υψηλή στη Δανία και το Ηνωμένο Βασίλειο, ενώ οι γνώμες υπέρ της παύσης αποδοχής Σύριων αιτούντων ασύλου ήταν ιδιαίτερα πολλές στην Πολωνία και περισσότερες από τον μέσο όρο στη Γαλλία.

Παράρτημα: Πίνακες και Διαγράμματα

Πίνακας 1: Η Ευρωπαϊκή Ένωση παρέχει αναπτυξιακή βοήθεια σε συγκεκριμένες χώρες εκτός ΕΕ στο πλαίσιο της καταπολέμησης της φτώχειας και της ενίσχυσης της ανάπτυξής τους. Πόσο σημαντικό θεωρείτε ότι είναι να παρέχεται βοήθεια στους κατοίκους των αναπτυσσόμενων χωρών;

	Καθόλου σημαντικό (%)	Όχι πολύ σημαντικό (%)	Κανένα από τα δύο (%)	Αρκετά σημαντικό (%)	Πολύ σημαντικό (%)	Σύνολο
Δανία	4	8	26	43	19	2.183
Γαλλία	5	9	32	38	16	2.098
Γερμανία	3	6	18	46	28	2.064
Ελλάδα	6	7	21	44	22	2.061
Ιταλία	4	7	18	46	26	2.087
Πολωνία	5	16	35	35	8	2.119
Ηνωμένο Βασίλειο	6	9	27	37	21	2.083
Ελβετία	3	8	20	44	25	2.221
Σύνολο	5	9	25	42	20	16.916

Πίνακας 2: Έχετε κάνει ποτέ κάτι από τα παρακάτω προκειμένου να υποστηρίξετε τα δικαιώματα ανθρώπων/ομάδων;

	Ανθρώπων στη χώρα σας (%)	Ανθρώπων σε άλλες χώρες εντός ΕΕ (%)	Ανθρώπων σε χώρες εκτός ΕΕ (%)	Ατόμων με ειδικές ανάγκες (%)	Ανέργων (%)	Προσφύγων/αιτούντων άσυλο (%)	Σύνολο
Δανία	47	23	35	44	27	30	2.183
Γαλλία	47	25	30	50	24	20	2.098
Γερμανία	51	31	40	52	27	34	2.064
Ελλάδα	62	35	36	62	58	36	2.061
Ιταλία	47	32	33	49	36	28	2.087
Πολωνία	59	35	37	65	40	27	2.119
Ηνωμένο Βασίλειο	38	19	25	35	19	22	2.221
Ελβετία	59	34	45	67	33	33	2.083
Σύνολο	51	29	35	53	33	29	16.916

*έγινε αναφορά σε τουλάχιστον ένα από τα παρακάτω: διαμαρτυρία, δωρεά χρημάτων ή χρόνου, αγορά ή μοϊκοτάζ αγαθών, παθητική ή ενεργητική συμμετοχή

Πίνακας 3: Εξάλειψη μεγάλων ανισοτήτων στο εισόδημα μεταξύ πολιτών

	Καθόλου σημαντικό (%)	Όχι πολύ σημαντικό (%)	Κανένα από τα δύο (%)	Αρκετά σημαντικό (%)	Πολύ σημαντικό (%)	Σύνολο
Δανία	5,4	12,7	33,1	32,8	16	2.183
Γαλλία	2,4	5,8	20,3	37,5	34	2.098
Γερμανία	2	6,2	22,8	39,3	29,7	2.064
Ελλάδα	1,8	3,5	16,7	35,1	42,9	2.061
Ιταλία	1,4	3	14,9	40	40,7	2.087
Πολωνία	2,6	5,4	21,7	36,5	33,8	2.119
Ηνωμένο Βασίλειο	3,6	6,7	28,5	35,8	25,4	2.083
Ελβετία	3,2	7,9	22,3	38,9	27,7	2.221
Σύνολο	2,8	6,5	22,6	37,00	31,1	16.916

Πίνακας 4: Η ΕΕ συγκεντρώνει τη δεδομένη στιγμή πόρους για να βοηθήσει χώρες της ΕΕ που αντιμετωπίζουν δυσκολίες στην αποπληρωμή των χρεών τους. Σε ποιον βαθμό συμφωνείτε ή διαφωνείτε με αυτό το μέτρο;

	Διαφωνώ απόλυτα (%)	Διαφωνώ (%)	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ (%)	Συμφωνώ (%)	Συμφωνώ απόλυτα (%)	Σύνολο
Δανία	14	24	34	23	5	1.939
Γαλλία	15	19	30	28	8	1.903
Γερμανία	15	26	25	27	6	1.914
Ελλάδα	7	4	24	38	26	1.975
Ιταλία	5	11	18	47	19	1.928
Πολωνία	8	12	42	33	6	1.938
Ηνωμένο Βασίλειο	18	23	25	27	7	1.861
Ελβετία	14	22	31	28	5	1.992
Σύνολο	12	18	29	31	10	15.455

Πίνακας 5: Υπάρχουν πολλοί λόγοι για να στηρίξετε ή όχι την οικονομική βοήθεια προς χώρες της ΕΕ που αντιμετωπίζουν προβλήματα. Ποιο από τα παρακάτω εκφράζει καλύτερα τα αισθήματά σας; Επιτρέπονται πολλαπλές απαντήσεις.

	Δανία (%)	Γαλλία (%)	Γερμανία (%)	Ελλάδα (%)	Ιταλία (%)	Πολωνία (%)	Ην. Βασίλειο (%)	Ελβετία (%)	Σύνολο
Η οικονομική βοήθεια έχει θετική επίδραση και για τη δική μας χώρα	20	13	15	19	16	24	15	13	17
Είναι ηθικό καθήκον μας να βοηθήσουμε άλλα κράτη-μέλη που χρήζουν βοήθειας	18	16	21	27	20	20	17	15	19
Τα κράτη-μέλη πρέπει να βοηθούν αλλήλους, καθώς στην πορεία κάθε χώρα μπορεί να ζητήσει βοήθεια	33	37	45	59	52	49	31	42	44
Η οικονομική βοήθεια δεν πρέπει να δοθεί σε χώρες που έχει αποδειχθεί ότι χειρίζονται τα χρήματα λανθασμένα	40	37	40	22	26	38	42	38	35
ΔΓ/ΔΑ	19	17	9	8	13	11	16	12	13
Σύνολο	2183	2098	2064	2061	2087	2119	2083	2221	16916

Πίνακας 6: Θα υποστηρίζατε ή όχι την οικονομική στήριξη από την κυβέρνηση της χώρας σας προς την Ευρωπαϊκή Ένωση για την παροχή βοήθειας σε πρόσφυγες;

	Αντιτίθεμαι απόλυτα (%)	Αντιτίθεμαι σε κάποιον βαθμό (%)	Κανένα από τα δύο (%)	Στηρίζω σε κάποιον βαθμό (%)	Στηρίζω απόλυτα (%)	Σύνολο
Δανία	16	17	25	27	14	2.183
Γαλλία	26	19	29	21	5	2.098
Γερμανία	12	17	24	35	12	2.064
Ελλάδα	24	15	23	31	8	2.061
Ιταλία	21	25	28	23	4	2.087
Πολωνία	18	19	33	24	5	2.119
Ηνωμένο Βασίλειο	20	18	27	26	10	2.221
Ελβετία	21	25	20	28	6	2.083
Σύνολο	20	19	26	27	8	16.916

Πίνακας 7: Πότε θα πρέπει οι μετανάστες να αποκτούν δικαιώματα για κοινωνικές παροχές και υπηρεσίες όπως και οι πολίτες;

	Τη στιγμή της άφιξής τους (%)	Αφού ζήσουν στη χώρα για ένα έτος (είτε εργάστηκαν είτε όχι) (%)	Αφού εργα- στούν και καταβάλλουν φόρους για ένα έτος (%)	Αφού αποκτήσουν την ιθαγένεια (%)	Ποτέ (%)	Σύνολο
Δανία	7	9	37	36	11	2183
Γαλλία	5	9	41	26	18	2098
Γερμανία	9	13	46	24	7	2064
Ελλάδα	8	8	34	35	15	2061
Ιταλία	8	7	38	36	12	2087
Πολωνία	7	8	43	32	10	2119
Ηνωμένο Βασίλειο	6	8	46	27	14	2083
Ελβετία	6	9	52	23	10	2221
Σύνολο	7	9	42	30	12	16916

Πίνακας 8: Επιδράσεις στην απασχόληση αν η χώρα ήταν *εκτός* ΕΕ

	Θα ήταν καλό (%)	Θα ήταν κακό (%)	Δεν θα υπήρχε διαφορά (%)	ΔΓ/ΔΑ (%)
Δανία	16,2	37,8	21,7	24,3
Γαλλία	23,8	27,6	27,8	20,8
Γερμανία	14,4	43,7	26,5	15,4
Ελλάδα	38,4	31,2	16,5	14,0
Ιταλία	25,9	35,4	21,9	16,8
Πολωνία	10,6	52,1	18,1	19,2
Ελβετία	11,3*	49,6*	25*	14,1*
Ηνωμένο Βασίλειο	26,5	33	24,3	16,1
Σύνολο	20,8	38,9	22,7	17,6

*στην Ελβετία θέσαμε το ερώτημα αν η χώρα ήταν *εντός* ΕΕ

Πίνακας 9: Εάν διενεργούταν δημοψήφισμα σχετικά με το αν επιθυμείτε η χώρα σας να είναι μέλος της ΕΕ, τι θα ψηφίζατε;

	Να μείνει *Να γίνει μέλος (%)	Να φύγει *Να παραμείνει εκτός (%)	Δεν θα ψήφιζα (%)	ΔΓ/ΔΑ (%)
Δανία	47,6	32,1	4,2	16,1
Γαλλία	42,7	30,3	7,6	19,4
Γερμανία	61,3	23,5	6,0	9,3
Ελλάδα	37,7	46,3	7,9	8,1
Ιταλία	43,1	36,1	6,4	14,5
Πολωνία	64,0	14,8	7,8	13,4
Ελβετία*	10,5*	74,3*	5,7*	9,5*
Ηνωμένο Βασίλειο	44,3	45,2	3,7	6,8
Σύνολο	48,7	32,6	6,2	12,6

*στην Ελβετία θέσαμε το ερώτημα σχετικά με την είσοδο στην ΕΕ

Πίνακας 10: Θα πρέπει το Ηνωμένο Βασίλειο να παραμείνει μέλος ή να φύγει από την ΕΕ;

	Να μείνει (%)	Να φύγει (%)	ΔΓ/ΔΑ (%)
Δανία	45,1	34,5	20,4
Γαλλία	30,3	46,6	23,1
Γερμανία	51,7	35,7	12,6
Ελλάδα	32,2	51,7	16,1
Ιταλία	39,8	43,2	17
Πολωνία	59	19,5	21,5
Ελβετία	26,3	55,1	18,7
Ηνωμένο Βασίλειο	45,3	47,1	7,6
Σύνολο	41,1	41,7	17,2

Πίνακας 11: Γενικά, θεωρείτε ότι το γεγονός ότι η χώρα σας αποτελεί μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι ...;

	Κάτι καλό (%)	Κάτι κακό (%)	Ούτε καλό ούτε κακό (%)	ΔΓ/ΔΑ (%)
Δανία	38,9	25,3	26,3	9,6
Γαλλία	34,4	26,5	29,8	9,3
Γερμανία	53,3	15,6	26,6	4,5
Ελλάδα	30,7	34	31,1	4,2
Ιταλία	35,8	30,6	26,4	7,2
Πολωνία	62,7	9,2	20,9	7,2
Ελβετία*	8,0*	67,6*	18,1*	6,3*
Ηνωμένο Βασίλειο	40,3	35,4	18	6,4
Σύνολο	37,8	30,8	24,6	6,9

*στην Ελβετία θέσαμε το ερώτημα σχετικά με την είσοδο της χώρας στην ΕΕ (η είσοδος της χώρας στην ΕΕ θα ήταν...)/
TransSOL (Horizon2020, GA, αρ. 649435)

Πίνακας 12: Συνολικά, θα λέγατε ότι η χώρα σας έχει ωφεληθεί ή όχι από την ιδιότητά της ως μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης;

	Έχει ωφεληθεί (%)	Δεν έχει ωφεληθεί (%)	ΔΓ/ΔΑ (%)
Δανία	48,6	29,8	21,7
Γαλλία	36,2	37,6	26,2
Γερμανία	58,5	27,4	14,2
Ελλάδα	37,2	53,1	9,6
Ιταλία	28,2	52,7	19,1
Πολωνία	70,9	14,3	14,8
Ελβετία*	70,3*	13,4*	16,3*
Ηνωμένο Βασίλειο	43,7	37	19,3
Σύνολο	49,4	32,9	17,7

*στην Ελβετία θέσαμε το ερώτημα αν η χώρα έχει ωφεληθεί από το γεγονός ότι ΔΕΝ είναι μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης/
TransSOL (Horizon2020, GA, αρ. 649435)

Πίνακας 13: Πόσο θετικά διακείμενοι αισθάνεστε απέναντι ...; (αρκετά και πολύ θετικά)

	στην Ευρωπαϊκή Ένωση (%)	στον κόσμο/ στην ανθρωπότητα (%)	στη χώρα (%)	στην περιφέρεια (%)	στον δήμο (%)
Δανία	33,4	64,1	90,8	62,2	80,3
Γαλλία	47,1	72,7	88,6	80,5	79
Γερμανία	53,3	69	83,7	79,1	82,1
Ελλάδα	32,3	73,8	90,5	85	85
Ιταλία	49,1	73,4	78,1	80,2	82,3
Πολωνία	65,8	79,9	89,8	87,8	87,6
Ελβετία	28,1	74,6	89,1	84,0	81,1
Ηνωμένο Βασίλειο	40,1	67,7	82,5	75,8	79,7
Σύνολο	43,5	71,9	86,7	79,3	82,1

Πίνακας 14: Αλληλεγγύη και γενικότερο συναίσθημα για την ΕΕ

Συμφωνία με τη συγκέντρωση πόρων για παροχή βοήθειας σε χώρες με χρέος (βλ. Πίνακα 4)	Σύνδεση με την ΕΕ (%)
Διαφωνώ απόλυτα	18,2
Διαφωνώ	31,2
Ούτε διαφωνώ ούτε συμφωνώ	43,5
Συμφωνώ	59
Συμφωνώ απόλυτα	58,7
ΔΓ/ΔΑ	30,6
Σύνολο	43,5

Πίνακας 15: Για καθεμία από τις παρακάτω συλλογικότητες, ποια μέτρα πιστεύετε ότι θα έπρεπε να πάρει η κυβέρνηση; Άτομα από την Ευρωπαϊκή Ένωση που έρχονται στη *****ΧΩΡΑ***** για να εργαστούν;

	Να επιτρέπεται σε όλους όσοι θέλουν να έρθουν (%)	Να επιτρέπεται εφόσον υπάρχουν εργασίες που μπορούν να κάνουν (%)	Να θεσπιστούν αυστηρά όρια στον αριθμό των εισερχομένων (%)	Να απαγορευτεί η είσοδος ανθρώπων από αυτές τις χώρες (%)	ΔΓ/ΔΑ (%)
Δανία	14,6	52,1	18,9	3,8	10,7
Γαλλία	13	42,2	25,1	8,1	11,6
Γερμανία	16,3	46,2	26,1	4,8	6,7
Ελλάδα	22	44,7	23	4,2	6,1
Ιταλία	16,7	48,5	20,7	5,7	8,3
Πολωνία	20	44,2	19,1	5,3	11,5
Ελβετία	7,2	46,4	36,8	4,2	5,4
Ηνωμένο Βασίλειο	9,7	41,2	31,8	8	9,4
Σύνολο	14,9	45,7	25,2	5,5	8,7

Πίνακας 16: Για καθεμία από τις παρακάτω συλλογικότητες, ποια μέτρα πιστεύετε ότι θα έπρεπε να πάρει η κυβέρνηση; Άνθρωποι από χώρες εκτός ΕΕ που έρχονται στη *****ΧΩΡΑ***** για εργασία;

	Να επιτρέπεται σε όλους όσοι θέλουν να έρθουν (%)	Να επιτρέπεται εφόσον υπάρχουν εργασίες που μπορούν να κάνουν (%)	Να θεσπιστούν αυστηρά όρια στον αριθμό των εισερχομένων (%)	Να απαγορευτεί η είσοδος ανθρώπων από αυτές τις χώρες (%)	ΔΓ/ΔΑ (%)
Δανία	5,6	40,3	31,8	10,7	11,6
Γαλλία	6,2	32,8	34,3	14,5	12,2
Γερμανία	7	32,1	40,3	12,3	8,3
Ελλάδα	7,8	38	37,2	11,1	5,9
Ιταλία	8	46,6	27,4	9,3	8,8
Πολωνία	6,2	34,8	33,7	11,9	13,4
Ελβετία	4,5	35,3	45,1	9,2	5,8
Ηνωμένο Βασίλειο	5,3	37	37,2	10,5	10
Σύνολο	6,3	37,1	35,9	11,2	9,5

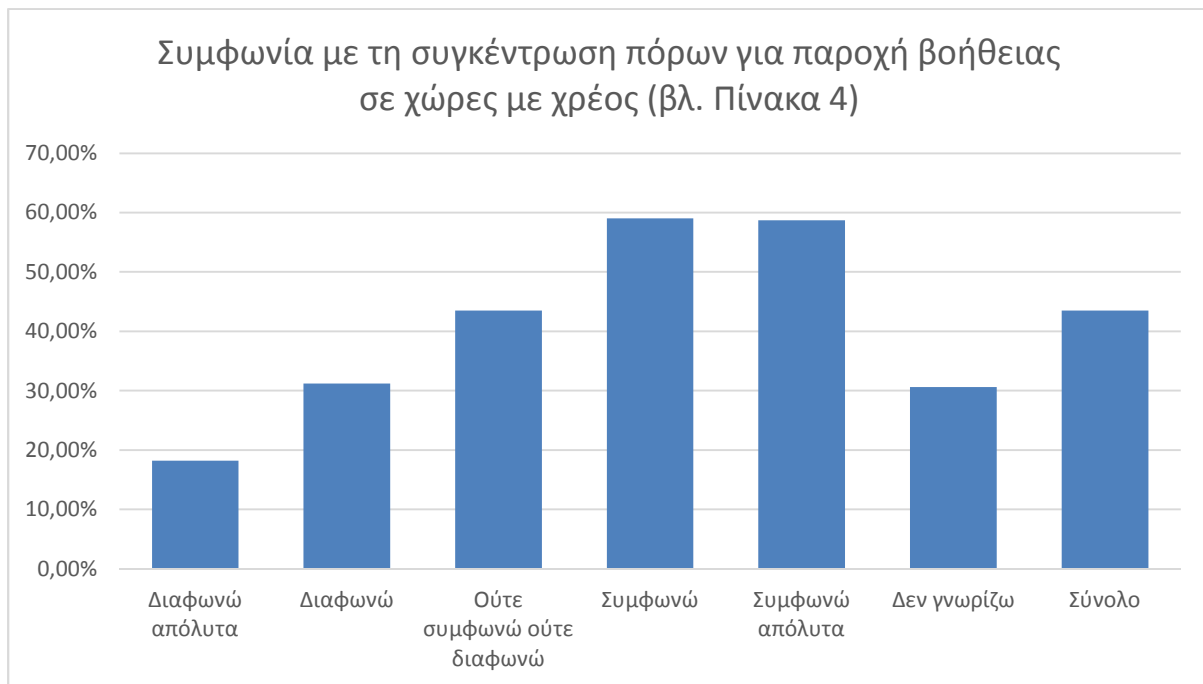
Πίνακας 17: Πώς πιστεύετε ότι η χώρα σας θα πρέπει να χειριστεί τους πρόσφυγες που εγκαταλείπουν τη χώρα τους εξαιτίας του πολέμου στη Συρία;

	Αποδοχή περισσότερων προσφύγων (%)	Διατήρηση του αριθμού των εισερχόμενων προσφύγων στα τρέχοντα επίπεδα (%)	Αποδοχή λιγότερων προσφύγων (%)	Απαγόρευση εισόδου σε όλους (%)	ΔΓ/ΔΑ (%)
Δανία	17,1	29	27	16,8	10,1
Γαλλία	10	21,1	29,8	25	14,1
Γερμανία	9,3	35,8	37	12,7	5,3
Ελλάδα	8,6	18,9	49,5	16,9	6,1
Ιταλία	8,7	23,4	34,8	22	11,1
Πολωνία	9,2	24,5	15,8	36,3	14,2
Ελβετία	15,6	38	27,3	12,2	7
Ηνωμένο Βασίλειο	18,1	24,9	24,8	20	12,3
Σύνολο	12,1	27	30,6	20,2	10

Πίνακας 18: Αλληλεγγύη προς τους Σύριους πρόσφυγες και γενικότερο συναίσθημα για την ΕΕ

Τι θα πρέπει να γίνει σχετικά με τους πρόσφυγες που εγκαταλείπουν τη χώρα τους εξαιτίας του πολέμου στη Συρία (βλ. Πίνακα 17)	Σύνδεση με την ΕΕ (%)
Αποδοχή περισσότερων προσφύγων	61
Διατήρηση του αριθμού των εισερχόμενων προσφύγων στα τρέχοντα επίπεδα	53,6
Αποδοχή λιγότερων προσφύγων	38,9
Απαγόρευση εισόδου σε όλους	29,1
ΔΓ/ΔΑ	38,6
Σύνολο	43,5

Διάγραμμα 1: Αλληλεγγύη και γενικότερο συναίσθημα για την ΕΕ

Διάγραμμα 2: Αλληλεγγύη προς τους Σύριους πρόσφυγες και γενικότερο συναίσθημα για την ΕΕ

